

Naturskyddsföreningen
Huddinge

YTTRANDE

2023-10-12

Till Huddinge kommun
Natur- och klimatavdelningen
Miljö- och bygglovsförvaltningen
141 85 HUDDINGE

Ert dnr KLN-2022/683

naturvard@huddinge.se

Orlångens naturreservat m m, ändringar med anledning av Tvärförbindelse Södertörn

Naturskyddsföreningen Huddinge och Friluftsrådet Huddinge har lämnats tillfälle att lämna synpunkter på ovan nämnt förslag. Vi lämnar här ett gemensamt yttrande.

Våra utgångspunkter

Naturskyddsföreningens strävan i alla sammanhang är att slå vakt om vår natur och vår miljö. Vi arbetar långsiktigt med grund i vetenskap och fakta mot alla former av natur- och miljöförstöring samt mot negativ påverkan på vårt klimat. Den globala klimatkrisen kräver åtgärder som både begränsar klimatpåverkan och mildrar dess effekter. Dessutom har vi en pågående snabb förlust av arter – ett massutdöende – som riskerar att påverka vår matproduktion och mycket annat. I det läget är det mycket viktigt med insatser för att värna om den biologiska mångfalden. Nationella och internationella lagar och regler, till exempel Sveriges klimatlag, syftar till att styra utvecklingen i mer hållbar riktning. Våra utgångspunkter är alltid krav på hänsyn till såväl naturvärden som miljö- och klimatpåverkan.

Bakgrund

På åttiotalet planerade dåvarande Vägverket för en infrastrukturensatsning på väg 259, som så småningom kallades Södertörnsleden. Det var en väg som planerades gå i ytläge genom viktiga naturområden. Vägens halva sträckning från Jordbro till Gladökvärn planerades och byggdes i slutet av 1990-talet. För de resterande, västliga delarna saknades finansiering, men dåvarande Vägverket fick i uppdrag av regeringen att slutföra arbetet med en arbetsplan.

På den vägen är det. Oklar finansiering i kombination med hårt motstånd från organisationer för natur, miljö och rekreation har gång på gång stoppat leden, numera med arbetsnamnet Tvärförbindelse Södertörn. Allt detta är väl känt.

Varför en ny trafikled?

Ledens förespråkare pekar på behovet av att fullfölja motorvägsringen runt Stockholm, särskilt nu när Förbifart Stockholm närmar sig sin fullbordan. Utan leden över Södertörn är denna satsning ofullständig och trafikproblem anses bli ofrånkomliga. Biltrafik mellan bostäder och arbetsplatser i södra Storstockholm liksom tunga godstransporter och transporter med farligt avfall sägs kräva utökade motorvägar. Inte minst gäller detta transporter till och från den nyligen öppnade *Stockholm Norvik Hamn* som vid infarten till Nynäshamn betecknas som ett nytt logistiknav i den växande Stockholms- och Mälardalsregionen.

Varför inte?

25 år av växande halter av växthusgaser i atmosfären och därmed accelererande klimatförändringar betyder något, även för Sverige och Storstockholm. FN-chefen Antonio Guterres satte tonen när han 20 september 2023 i New York samlade världsledare för ett toppmöte om klimatkrisen.

"Mänskligheten har öppnat helvetets portar" sade han i sitt inledande tal. Guterres varnade för en farlig och instabil värld om ingenting förändras. Klimatet och därmed livet på planeten Jorden, som vi känner det, är hotat.

Detta betyder att kraven på omställning mot en fossilfri värld måste påverka alla sorters beslut. Biltrafiken måste minska till en bråkdel av dagens och nödvändiga transportbehov måste tillgodoses på andra sätt. Hela transportsektorn måste oerhört radikalt minska sitt fotavtryck på natur och klimat. Nya hamnar kan inte anläggas utan att tillhörande långsiktigt hållbar infrastruktur är på plats. Om Norvik ska fungera måste tillhörande transporter ske med järnväg.

För Naturskyddsföreningen är ett annat problem minst lika viktigt. Tvärförbindelse Södertörn påverkar i olika hög grad sex av Huddinges naturreservat. Kommunen anser att det finns synnerliga skäl att på grund av leden upphäva delar av reservaten. Som grund för den bedömningen ligger bl a remissens beskrivning av berörda riksintressen:

"Hanveden (FAB 08) är ett stort friluftsområde av riksintresse för friluftslivet... Tvärförbindelse Södertörn och befintlig väg 259 är riksintressen för kommunikation (Väg)... Både Trafikverket och Länsstyrelsen (i yttrande) har bedömt att riksintresset för kommunikation "bäst främjar en långsiktig hushållning och ska därför ges företräde"."

Denna bedömning delas inte av Naturskyddsföreningen eller Friluftsrämjandet. Vi bedömer att behovet av skyddad natur för biologisk mångfald och för rörligt friluftsliv kommer att öka i framtiden - inte minst i ljuset av pågående klimatförändringar. Utan en frisk miljö och tillgänglig natur står sig människan slätt. Den ständigt ökande bilismen måste i det ljuset ses som en olycklig parentes och vi förespråkar istället lösningar som respekterar naturens egenvärde och som bidrar till hållbara samhällen, där kommunikation även tar hänsyn till människors hälsa och välbefinnande.

Att man som i detta fall naggar naturreservat i kanterna för att bereda plats för utökad infrastruktur eller ibland bebyggelse är tyvärr alltför vanligt. Friluftsrämjandet framhåller att detta innebär störningar vad gäller både ljudmiljö och framkomlighet och därmed försämrad naturupplevelse. Gömmarens naturreservat är redan idag störd av E4 och de välbesökta områdena kring Paradiset riskerar att delvis förlora sin unika kvalitet som helt tyst miljö.

Våra ställningstaganden

Vi känner argumenten för Tvärförbindelsen, vi förstår dem.

I ett annat läge, till exempel med den kunskap vi hade på 1950-talet, hade förmodligen även vår slutsats varit att leden - förutsatt att det remitterade materialets förslag om skydds- och kompletteringsåtgärder hade genomförts - kan byggas.

Men med den kunskap vi har idag känner vi ansvaret mot kommande generationer ännu starkare.

All forskning visar att nya leder innebär ökad trafik. Förbifart Stockholm är mot den bakgrunden ett huvudlöst projekt, som inte kan räddas av mer av samma sort. Vi kan inte underlätta för ökad trafik när vi i stället drastiskt måste skära ner transportsektorn. Den sortens kognitiv dissonans har vi och kommande generationer inte råd med.

Och vi anser att riksintresset Hanveden överstiger riksintresset kommunikation i form av Tvärförbindelsen.

Med detta sagt erkänner vi gärna att remissmaterialets olika förslag är välkomna. Vi ser att kommunen i sin planering gjort ansträngningar att gå natur- och miljöorganisationerna till mötes. Som inlägg i en slags förhandling om leden kan de uppskattas.

Men Naturskyddsföreningen Huddinge anser att en ny motorled för bil- och transportsektorn helt enkelt inte är förhandlingsbar. Vi säger därmed definitivt nej till Tvärförbindelse Södertörn.

Friluftsförbundet Huddinge anser att planeringen av transporter och tung trafik t ex från Norviks hamn för att tillgodose såväl klimat som miljö skulle ha kunnat lösas på ett betydligt mer hållbart och långsiktigt sätt. Vi kan därför inte bejaka byggandet av Tvärförbindelse Södertörn.

Därmed motsätter sig både Naturskyddsföreningen Huddinge och Friluftsförbundet Huddinge också samrådsförslagets beslut att upphäva del av Orlångens naturreservat.

/Styrelsen
Naturskyddsföreningen Huddinge

/Styrelsen
Friluftsförbundet Huddinge